

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. דאגב חורפיה בלע.....1
- א. לאנוחי כדא דמלחא גבי כדא דכמכא ... אסור דחלא ... שרי.....6
- ב. קישות גריר לבי פסקיה ואכיל קילחי דליפתא שרי דסילקא אסירי ואי
פתך בהו דליפתא שפיר דמי.....8
- ג. מליח הרי הוא כרותח הני מילי היכא דאינו נאכל מחמת מלחו.....10
- ד. והני מילי חי אבל צלי בעי קליפה ואי אית ביה פילי כוליה אסור ואי
מתבל בתבלין כוליה אסור.....11
- ה. רבא אכיל ליה וקרי ליה חמר בשר.....12
- ו. אין מניחין כלי תחת בשר עד שיכלה כל מראה אדמומית שבו מנא
ידעינן משתעלה תימרתו.....13
- ז. שאינו מנוקב אפי' עופות ועופות.....13
- ח. בכלי מנוקב ודגים משום דרפו קרמייהו קדמי ופלטי ועופות קמיטי
בתר דניחי דגים פליטי עופות והדר בלעי מיניה.....14
- ט. אימלח ליה בשר שחוטא בהדי בשר טרפה ... הטמאים לאסור צירן
ורומבן וקיפה שלהן.....14

דף קיב.

א. דאגב חורפיה בלע

למרות שהתבאר לעיל שסכין אינו בולע או מפליט בצונן אם חתכו בו דבר
חריף הרי הוא בולע ופולט הבלוע בו, י"א¹ עד כדי נטילה. ואם הסיר כדי

¹ שו"ע ונו"כ צו א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

נטילה מותר לכתחילה. וי"א² שלכתחילה הסכין פולט הבלוע בו ואוסר עד ששים. ורק בדיעבד סגי בכדי נטילה.

וכן למרות שבליעה שאינה בת יומא אינה אוסרת כיון שנותן טעם לפגם אולם קורט של³ חלתית שהוא חריף ביותר שחתכו בסכין של איסור אפילו אם הסכין אינו בו יומו וזאת אפילו שהסכין היה נקי, הרי חריפותו משביח את הטעם הבלוע בסכין, ודוחקא דסכינא מבליעו, ונאסר מקום החתך כדי נטילה שהוא כעובי אצבע, וצריך ליטול ממקום החיתוך משני הצדדים כדי נטילה שהוא 2 ס"מ לדעת הגר"א⁴ נאה וכ-2.5 ס"מ לדעת החזון איש. כמו שהתבאר במסכת ע"ז דף לט.

וי"א⁴ שנאסר כולו לכתחילה⁵, ואם חתכו דק דק נאסר כולו. ואם יש ששים מותר וצריך להסיר כדי נטילה. וכן למרות שהתבאר לעיל דף קיא: שכלי שבלע מבשר ובשלו בו פרוה אם התערב הפרוה עם חלב מותר לאכול משום שהוא נותן טעם בר נותן טעם בדבר חריף אין אומרים כן מכיון שדבר חריף משביח הטעם ומחשיבו כעם ראשון.

² רמ"ט שם

³ שו"ע ונו"כ צו א

⁴ דעת הרמ"א שם

⁵ עבא"ט מ"ש מהש"ך דדיעבד מקרי אם כבר נתבשל כך ועי' במנח"י כלל ס"א ס"ק י"ג שהשיג על הש"ך במ"ש דגם בסכין של איסור כל זמן שלא נתבשל הוי כלתחלה והעלה דדוקא בסכין של בשר הוי קודם הבישול כלכתחלה כיון דיש תקנה שלא לאכלו בחלב אבל בסכין של איסור כל שנחתך חשיב דיעבד וכ' שכן הוא משמעות המ"ז סק"ו ותשו' מהר"ם מלובלין סי' נ"ב עיין שם וכ"כ הלחם חמודות אות קמ"ח עיין שם ועי' ביד יהודה בפיה"א ס"ק ט"ו שכ' דגם הש"ך שהחמיר לא החמיר רק ביש בנמצא לקנות צנן אחר אבל כשאין בנמצא לקנות צנן אחר או קריי"ן אחר אף קודם בישול חשבו דיעבד עיין שם ולענין דינא עשפ"ד סק"י שהשיג על המנח"י והל"ח והביא ראיה לדעת הש"ך עיין שם אמנם במ"ז סק"ח ציין לדברי הש"ך הנזכר וכתב דמתירין לקנות קריי"ן מעכו"ם אף על פי שהם חתוכים דהוי כדיעבד כיון שאין נמצא אחר לקנות כ"א חתוכים ודי בנטילה עיין שם וכ"כ ביד יהודה שם ובפיה"ק ס"ק ט"ז לדינא דהעיקר בדעת הל"ח והמנח"י דדוקא בסכין של בשר אין לאכול כולו בחלב וכן אם חתך עכו"ם הצנן או הקריי"ן בסכין שלו אין לקנות ממנו לכתחלה ולהתיר ע"י נטילה כיון שאין שום חיזוק בזה כיון שיש בנמצא לקנות אחרים כנ"ל אבל אם חתך הישראל בביתו בסכין של איסור דיש לו חיזוק אין להחמיר ואין לאסור יותר מכדי נטילה עיין שם וכן נראה דעת הגרעק"א בהגהותיו שהביא דברי המנח"י הנזכר והסביר דבריו וכנראה שגם דעתו נוטה דהעיקר כהמנח"י בזה. דרכ"ת שם כח

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

י"א⁶ שכן הדין בכל דבר חריף כגון צנון⁷ בצל שום פירות חמוצים⁸, דגים מלוחים⁹ פלפלין¹⁰ חריפים, תבלינים חריפים¹¹, אתרוג¹², חבושים¹³, חומץ¹⁴. זיתים לא חבושים¹⁵. וכדומה¹⁶. וי"א¹⁷ שאינו אלא בקורט של חלתית. והעיקר כדיעה ראשונה.

⁶ רמב"ם (הלכות מאכלות אסורות פרק ט' הלכה כ"ד), הספר התרומה (סימן ס', הובא בטור) והפמ"ג (מש"ז ס"ק א') הביא משו"ת הרשב"א (חלק א' סימן תצ"ז) דחריף אפילו אינו בן יומו הוי מן התורה. והפמ"ג (מש"ז ס"ק א') הביא משו"ת הרשב"א (חלק א' סימן תצ"ז) דחריף אפילו אינו בן יומו הוי מן התורה. הד"ת בשם שו"ת שיבת ציון (סימן ל"ב) וכן הפמ"ג (שער תערובות חלק ג' פרק ו' ד"ה עוד יש לעין) ויש סוברים שחריף הוא רק מה שמפורש בגמרא כגון צנון, סילקא, או חלתית. וכן דעת רבינו יחיאל (בהגהות סמ"ק סימן רי"ג דיני ביטול ס"ק ט').

⁷ עיין בערוך השולחן (סעיף י"ג) כתב דבצנון לבן דהיינו לפת, יש להקל בהפסד דלא הוי חריף. אבל הד"ת (ס"ק א') כתב שצ"ע אם אפשר להקל בזה אפילו בהפסד מרובה.

⁸ בוסר היינו ענבים לפני גמר בישולם, יש מחלוקת הפוסקים. המחבר (או"ח סימן תמ"ז סעיף ז') והרמ"א (שם) סוברים דלא נחשב חריף. והמג"א (או"ח סימן תמ"ז ס"ק ל"ג) כתב לדידן דק"ל דכל דבר חריף אסור א"כ אף בוסר אסור וכן נסתפקו בדין זה הכף החיים (ס"ק מ"א). והבית דוד (יו"ד סימן ל"ח) והוב"צ (ס"ק כ"ח). אבל הט"ז (שם ס"ק י"ג) ס"ל דבוסר הוי דבר חריף. וכ"כ הפר"ח (ס"ק ז').

⁹ שו"ע ונו"כ שם ב

¹⁰ הספר התרומה (סימן נ"ג)

¹¹ חכ"א (כלל מ"ט סעיף ד')

¹² המג"א (או"ח סימן תמ"ז ס"ק ל"ג)

¹³ הפר"ח (ס"ק ה')

¹⁴ החכ"א (כלל מ"ט סעיף ד') כתב שהומץ אפילו אינו חזק, נקרא חריף וכ"כ המג"א (או"ח סימן תמ"ז ס"ק כ"ח).

¹⁵ שו"ע (ס"ק כ') ומשנה ברורה (סימן תמוז) דלאחר שנתנו עליהן מים קודם גמר כבישתן דאז לא מקרי דבר חריף דמים מבטל חריפותן

¹⁶ השו"ע (ס"ק י"ח) כתב וז"ל וה"ה מלח שנדוך וכל שאר דברים החריפים ודוקא שנדוכו אבל לא כשהיו נתונים במדוכה של בשר. והפמ"ג (שפ"ד ס"ק י"ח) כתב וז"ל כתבנו מזה דאותן מאלפי"ן קשים שחותכין בסכין גוי או מחלב לבשר ודאי אסור גמור. מה לי חוץ הדיכה או דוחקא דסכין. ומכאן תראה שדברים יבשים כמו מלח שאין בו שום לחלוחית פולט אנב דוחקא עכ"ל. וכ"ה במהרש"ל (על הסמ"ג עשין כ"ז ד"ה אמרינן). והד"ת (ס"ק נ"ד) כתב דאם לא חתך בסכין אלא רק גרר בסכין למעלה על המלפין יש פוסקים שמתירים. וסיים הד"ת (שם) דאם יש עוד צד להקל אפשר לסמוך על המקילין במקום הפסד. והפמ"ג (סימן ס"ט מש"כ ס"ק כ"א) כתב דיש נוהגין שחותכין המלפין בסכין של בשר ואח"כ מלבנין את המלח באש כדי לאוכלו עם חלב. וכתב הפמ"ג שהוא מנהג בורות משום דליבון לא מהני באוכלין אלא בכלי. אבל היד יהודה (פי' הארוך ס"ק ל"ג) תמה על הפמ"ג וכתב דכיון דליבון שורף את הלחלוחית וא"כ ודאי נשרף הבלוע שבתוך המלח ונעשה לאפר ואין לאסור.

¹⁷ מהר"ם מרוטנבורג (יו"ד סימן כ"ב הובא ברא"ש ע"ז פרק ב' סימן ל"ח) וזה לשון הרא"ש: (עבודה זרה פרק ב' סימן ל"ח) ...ומה שאסר בספר התרומה אפי' צנון וכרישין ובצללים, ודימה אותו לקורט של חלתית, שמעתי גדולים שחולקין עליו ואומרים דלא דמי לקורט של חלתית דהוא חריף ביותר ואין בעולם חריף כמותו והוא בלזורי. ומדלא נקט אלא הוא, אלמא מידי אחרינא לא. דאי לא תימא הכי, אלא אפי' כרישין ובצללים, לנקטינאם וכו' ש' קורט של חלתית... ולבי נוטה אחר דבריהם. ואע"פ שאני מורה כספר התרומה לאסור, אין לי למחות ביד הנוהגין היתר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

משקה חריף כגון משקה שעושין במדינות רוסיא מסובין עם מים שקורין אותו בארש"ט¹⁸. וויסקי, וודקה, אראק י"א שנחשב דבר חריף וי"א¹⁹ שרק אם הוא חריף הרבה עד שאין יכולין לשתותו חי נקרא חריף ואל"כ יש להתיר.

יין י"א²⁰ דהוי דבר חריף. וי"א²¹ דלא הוי דבר חריף.

שמן זית י"א²² שהוא דבר חריף, וי"א²³ שאינו דבר חריף.

לפיכך צנן או כל דבר חריף²⁴ שחתכו בסכין בשרי בשר חם אפילו אינו בן יומו²⁵, הצנן בולע את טעם הבשר על ידי חריפותו ודוחק הסכין י"א כדי נטילה, וי"א לכתחילה כולו. ואסור לאכלו בחלב עד שיטול מקום החתך, ודק ודק אסור כולו.

אולם אם התבשל אין צריך אלא ששים כנגד הסכין עצמו לכו"ע.

אם יש ששים בצנן נגד הסכין יש מתירים הצנן לכתחילה לאכלו עם חלב. וצריך להסיר כדי נטילה אפילו כשיש ששים²⁶.

¹⁸ הט"ז (ס"ק ט') הט"ז (או"ח סימן תמ"ב ס"ק ד') והבית דוד (יו"ד סימן ע"ד) בשם התורת חסד (סימן י"ז).

¹⁹ הפמ"ג (מש"ז ס"ק ט') מהבית הילל (סימן צ"ה ס"ק א')

²⁰ בשו"ת פני יהושע (חלק ב' סימן י"ט), וכן סובר הבית דוד (יו"ד סימן ח').

²¹ המנחת מדייק כך מהמג"א (או"ח סימן תמ"ז ס"ק כ"ח) והש"ך (סימן קל"ה ס"ק ל"ג) כתב דאם היה יין נסך בכלי יום שלם הוי כבוש דאוסר הכלי. ולפי דבריו משמע דין לא הוי חריף, דאם היה חריף לא צריך יום שלם אלא כשיעור שיתנו על האור וירתיח. אלא דכל זה לפי רוב הפוסקים שסוברים דחריף מפליט בכלי כמו באוכל. אבל לדעת הפוסקים הובא בד"ת (סימן כא ס"ק ל"ז) שסוברים דבכלי גם חריף לא מפליט פחות ממעל"ע אין ראייה מהש"ך שיהיה לא הוי דבר חריף. והמעדני השולחן כתב דכן הוא בש"ך גופיה (סימן ס"ט ס"ק ס"ח) דאין כח מלח וציר מפליט בכלי פחות ממעל"ע.

²² הגליון מהרש"א כתב וז"ל שמן זית הוי דבר חריף. פסקי תוספות ע"ז פרק אין מעמידין עכ"ד.

²³ ד"ת (ס"ק ס"ח) הביא דעות דשמן זית לא הוי דבר חריף.

²⁴ הב"י כתב דיש סוברים שחריף הוא רק מה שמפורש בגמרא כגון צנן, סילקא, או חלתית. וכן דעת רבינו יחיאל (בהנהגות סמ"ק סימן רי"ג דיני ביטול ס"ק ט'). והתוס' (חולין קיב.) כתבו וז"ל אנב חורפיה בלע: יש ליהרר שלא לחתוך שומין כרישין ובצלים בסכין חולבת משום דחריפי טובא... וברמב"ם (הלכות מאכלות אסורות פרק ט' הלכה כ"ד) כתב וז"ל סכין שחתך בה בשר צלי וחזר וחתך בה צנן וכיוצא בו מדברים חריפין אסור לאכלן בכותח, אבל אם חתך בה בשר וחזר וחתך בה קישות או אבטיח גורד מקום החתך ואוכל השאר בחלב.

²⁵ גם הספרדים נוהגים להחמיר בחריף דהכף החיים (ס"ק י') כתב שאין להקל לפי המחבר בחריף במקונה ואינו בן יומו אלא דוקא בהפסד מרובה ושעת הדחק ועיין בערוך השולחן (סעיף ד') כתב דגם לדעת הרמ"א במקום הדחק והפסד גדול יש לסמוך על דעה ראשונה של המחבר דרק בבן יומו או באינו מקונה אסור. ומ"מ אם יש שמנונית על הסכין לכו"ע אסור עד שיקנחו בדבר קשה. וכ"כ המנח"י (כלל ס"א ס"ק ט"ו) והגרע"א (חידושי ד"ה ואינו).

²⁶ פמ"ג משב"ז ו וחגורת שמואל (ס"ק ו')

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם טעם ישראל במקום החתך כולו²⁷ ומרגיש שאין בו טעם בשר²⁸, למחבר מותר אפילו לכתחילה לאוכלו עם חלב. אבל לדעת הרמ"א מותר רק בדיעבד.

תערובת שיש בה דבר חריף²⁹ אם אין החריפות ניכרת אין דינו כדבר חריף לפיכך כתש במכתשת תבלין חריף עם שאר דברים, אם שאר הדברים הם רוב, נתבטלה החריפות. ואם חתך דבר חריף³⁰ בסכין פרווה על כלי חלבי או בשרי, יאכל הכל כדין הכלי, כיון שבולע מן הכלי על ידי חתיכה³¹.

ואם חתך בסכין בשרי דבר חריף על גבי כלי חלבי או להיפך, יסיר כדי נטילה ויזרוק, ואת הכלי, לכתחילה יש להגעיל ולחוש שמא נכנס מהחריף לכלי. וכלי שאי אפשר בהגעלה, יש לשהותו מעל"ע וישאר הכלי כמו שהיה מקודם³².

אם בשלו תבשיל עם³³ פלפלין או דבר חריף בקדרה של איסור שאינה בת יומא, באופן שהוא נרגש הרבה בקדרה³⁴ הכל אסור, דחורפיה משויא ליה לשבח. אולם אינו משביח אלא את המאכל אבל לא את הקדירה, ולכן אם חזרו ובישלו בו לאחר מעת לעת אינו אוסר³⁵.

י"א³⁶ שבדבר חריף אפילו אלף טעמים אינו משנה ולפיכך צנון בסכין בשר ונתנו במים ומשם לאוכל אחר ואחר כך לחלב, אסור, וי"א³⁷ שרק אם הטעם הב' הוא דבר חריף יש לאסור. אבל אם המאכל הב' אינו חריף חל על החריף דין של נ"ט בר נ"ט דהיתרא, ומשו"ה אם לא היה ששים במים שנתבשל בהם הצנון, המים מותרים בדיעבד בחלב.

²⁷ רעק"א (בחי'דושיו) בשם תו"ח

²⁸ הש"ך (סימן צ"ו ס"ק ה') כתב דמהני טעימת ישראל. וכ"כ הש"ך (בסימן צ"ח ס"ק ה'). וכן סוברים הפר"ח (ס"ק ה') והמנח"י (כלל ס"א ס"ק ג') והחב"א (כלל מ"ט סעיף א') דטעימת ישראל מהני אפילו דאינו אומן ואם הישראל טעם אוכל פרווה שנתבשל בחריף בקדירה של בשר לפני שנתנו חלב, מותר בדיעבד. 5. אבל הט"ז (ס"ק ב') כתב בשם תו"ח (כלל ס"א דין א') דאין אנו בקיאים בטעימה זו בזמנינו. וכן פסק המהרש"ל (ים של שלמה חולין פ' כל בשר, סימן ס"א). וכן סוברים החו"ד (סימן צ"ח וביאורים ס"ק ב') והלבוש (עמ"ז סימן צ"ח סי' א') דלא סמכינן בזמנינו על טעימת ישראל וצריך ששים לעולם.

²⁹ יד יהודה (פירוש הקצר ס"ק כ"א, וארוך ס"ק י"ח)

³⁰ חב"א (כלל מ"ט סעיף ב') הד"ת (ס"ק ל"ז) בשם שו"ת טוב טעם ודעת (ח"ג סימן רמ"ו). אבל דעת ספר יהושע (פסקים וכתבים סימן קכ"ב) דיש להקל כי אין דוחקא דסכינא מגיע לכלי התחתון.

³¹ לחוש לדעת החב"א והטוב טעם ודעת

³² וכדעת הספר יהושע. (מעדני השולחן במטעמי השולחן סימן צ"ו סוף ס"ק ט')

³³ שו"ע ונו"ב קנ ו

³⁴ ט"ז שם ט ואינו תלוי דוקא ברוב שהכל לפי הענין דיש דברים חריפים הרבה אשר משהו לחריף גם לרוב. וכן יש אשר נתבטל החריפות בהבישול כבצלים וכיוצא והכל לפי העני, יד יהודה בקצר דג

³⁵ גלי מהרש"א שם

³⁶ הפמ"ג (שפ"ד ס"ק ב') וכ"כ הד"ת (ס"ק כ).

³⁷ הגרע"א (בהגהותיו לפרמ"ג) היד יהודה (פירוש הארוך ס"ק ג' ופי' הקצר ס"ק ג')

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם בישלו הצנן או הבצל קודם שחתך, בטלה חריפותם וסגי בהדחה³⁸.
אם חתכו צנן דק דק בסכין בשרי³⁹, כל החתיכות אסורות לאוכלם בחלב.
חתף צנן בסכין בשרי ואחר כך טחנו במטחנה וכן בצל שחתכו בסכין בשרי ואח"כ קצצו במקצץ, י"א⁴⁰ שהמטחנה או המקץ דינם כסכין וי"א⁴¹ שהרי זה נ"ט בר נ"ט.
אם יש ששים בתבשיל כנגד הנטילה, התבשיל מותר. אלא דיש מחלוקת הפוסקים האם גם החריף שבתוך התבשיל מותר או שצריך להסירו. הט"ז מתיר. והפמ"ג מסתפק בזה והכריטי אוסר. והפוסקים כתבו דבהפסד מרובה יש להתיר.
אם יש ששים בחריף עצמו נגד הנטילה, החריף מותר לכו"ע.
אם חתך הצנן בסכין בשרי ואח"כ בסכין חלבי נאסר הצנן. ויש שאוסרים גם הסכין⁴².

א. לאנוחי כדא דמלחא גבי כדא דכמנא ... אסור דחלא ... שרי

³⁸ הפמ"ג (מש"ז ס"ק א') כתב בשם הפנים מאירות (חלק א' סימן ס"ד) דפירות שמבשלים אותם בטיל חריפותם (באר היטב ס"ק ד'). וכן כתב הכף החיים (ס"ק י"ב) שכן דעת המנח"י (כלל ל"ו ס"ק ח). וכן סובר הערך השלחן (ס"ק ג') שהתיר. והכף החיים (ס"ק י"ב) מסיק שיש לילך לפי המציאות, כי יש דברים חריפים שאחרי הבישול נשארים בחריפותם כמו פלפלין. וה"ה בתבלינים חריפים. ויש דברים שע"י הבישול נעלמת חריפותם כמו בצל וסילקא וכדומה ועיין פ"ת ד ועיי ביד אלימלך (סימן כ"ד הובא בד"ת ס"ק כ') סובר שכבר אחרי שנתבשל שליש – דהיינו כמאכל בן דרוסאי – בטלה חריפותו אבל קודם שיעור זה לא בטלה החריפות. אבל הכף החיים (ס"ק י"ב) ס"ל דדוקא אחרי בישול היטב יש לומר דפקע חריפות הפרי אבל קודם לזה עדיין הם בחריפותם.

³⁹ רמ"א שם

⁴⁰ המג"א (סימן תנ"א ס"ק ל"א) כתב וז"ל ... שלפעמים חותכין זנגביל בסכין של בשר ודכין אותו במדוכה ונמצא המדוכה בלוע מבשר ואחר כך דכין בתוכו בשמים ואוכלין בחלב. לכן יש לזהר שלא לחתוך הזנגביל רק בסכין חדש.

⁴¹ האבן העזר והחוו"ד סוברים דמותר משום דטעם הנכנס לתוך המדוכה הוי נ"ט בר נ"ט דהיתרא דהיינו טעם ראשון מסכין וטעם שני במדוכה. ואע"ג דבדבר חריף לא אמרינן נ"ט בר נ"ט דהיתרא, היינו דוקא לענין הטעם הנמשך לתוך הדבר החריף שהוא גופא החידוש דדבר חריף שע"י חריפותו הבלוע הנפלט בחריף, נחשב כבעין ולא שייך כל היתר של נ"ט בר נ"ט. אבל אם החריף עצמו בלע בשר ואח"כ ע"י מדוכה או ע"י דוחקא דסבינא, נפלט הטעם מהחריף לתוך כלי אחר, אין החריף נפלט יותר ממאכל שאינו חריף.

⁴² פמ"ג (או"ח סימן תמ"ז מש"ז ס"ק י"ג)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אין מניחים⁴³ כלי שיש בו מאכל חלבי אצל כלי שיש בו מלח⁴⁴. וה"ה כל מאכל חלב שיש להחמיר לכתחילה לא להניח ליד מלח. והוא מחמת שני חששות:

יש לחוש⁴⁵ שמא יפול מהחלבי למלח ולא ירגיש בזה, וגם לא יבטל במלח והוי חלב בעין ואח"כ ימלח בו בשר⁴⁶. ויש חוששים⁴⁷ שהמלח שואב⁴⁸ ובפרט אם הכלים הם של חרס⁴⁹.

ולפיכך יש להקפיד שיהיה מכוסה כדי שלא יפול מזה לזה, ואפילו אחד מהם מכוסה, צריך להרחיק שלא יגעו זה בזה⁵⁰.

אם שני הכלים רחוקים קצת וגם אחד מהכלים מכוסה מותר, דשני החששות אינן קיימות.

⁴³ שו"ע ונו"כ צה ה

⁴⁴ הפר"ח (ס"ק כ"א) מסתפק האם לשיטת רש"י אסור להניחו רק בקביעות אבל באקראי שרי לכתחילה, או שאסור בכל גוונא, ומספק החמיר. והפר"ח (ס"ק ז) הוכיח דבאקראי שרי. וכן מבואר בר"ן. אבל היד יהודה הביא מהא"ז (סי' תס"ח) שגם באקראי אסור. ונפ"מ כשמניחים לרנע אחד את קופסת הסוכר או המלח בשולחן ליד צלחת חלבית או בשרית, וכן כשמניחים יחד במקרה.

⁴⁵ כן פירש"י

⁴⁶ ש"ך (ס"ק כב) כתב וז"ל הטעם דבמלח הכותח הנופל עליו הוי בעין ולא בטיל וחיישינן שמא ימלח בו בשר אבל בחומץ ליתא לאיסורא בעיניה ובטיל בס' עכ"ל. וכ"כ הט"ז (ס"ק ט"ז) וכ"כ הפרישה (ס"ק י') שכותח ומלח מראה שלהם שזה שהוא לבן ואינו ניכר. ויש לחוש שמא לא ידע שנפל הכותח למלח.

⁴⁷ הרמב"ם (מ"א פ"ט הלכה כ"ה)

⁴⁸ היד יהודה (פירוש הארוך ס"ק ל"ו) כתב בשם האו"ה והכנה"ג (בהגהת הטור, ס"ק ט), –וכן סוברים עוד פוסקים– שהרמב"ם פסק דווקא בכותח שהיה בימי הש"ס שיש בו חריפות יתירה, ויש בו ריח חזק, כי היה בו הרבה מלח, אבל תבשיל חלבי שאינו חזק כ"כ אין לחוש כלל ששואב, ומותר בכל ענין. אבל רוב הפוסקים לא חילקו בדעת הרמב"ם ומשמע דהם סוברים דהרמב"ם מייירי ג"כ במאכל חלבי שאין בו חריפות או מלח.

⁴⁹ רוב הפוסקים סוברים כהרדב"ז (הובא בזב"צ ס"ק מ"ג) שדברי הרמב"ם הם רק בכלים של חרס ששואבין זה מזה דרך דפנותיהם אבל כלי מתכת אין שואבין זה מזה. אבל הצ"צ (ס"ק מ"ד) ס"ל דהרמב"ם מייירי בכל מיני כלים אלא דבכלי חרס חמור יותר שכתב דאם הניח זה אצל זה ונגעו בדפנות בכלי אסור אפילו בדיעבד משא"כ בשאר כלים שיש רק איסור לכתחילה להניח זה אצל זה. רוב הפוסקים סוברים כהפרי תואר שכתב שהרמב"ם אוסר רק אם הכלים נוגעים זה בזה משום שהשאיבה היא דרך הדפנות דווקא. אבל באו"ה (כלל מ' דין ט"ז) נראה שאף הרמב"ם לא אוסר אלא כששניהם מגולים. ומשמע שסובר שהשאיבה היא דרך האויר ולא דרך הדפנות.

⁵⁰ שמחמירים כרש"י וברמב"ם הפר"ח (ס"ק ז), והפמ"ג (מש"ז ס"ק ט"ז), והזב"צ (ס"ק מ"א), והכף החיים (ס"ק ס"א),

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכל זה במלח אבל מותר להניח כותח אצל כלי שיש בו חומץ משום שאפילו אם נופל החלב בחומץ לא יהיה בעין ונמס בחומץ. וגם ליכא לחשש השני כלל, דאין חומץ שואב כלל מהחלב.

עבר ונתן מאכל חלב אצל כלי מלח, מותר למלוח במלח זה בשר אפילו לכתחילה, משום דלא מחזקין באיסור.

אם כלי הכותח וכלי המלח היו מכוסים ונוגעים זה בזה דהמלח כבר שאב מהכותח ובפרט בכלי חרס, יש להחמיר לכתחילה ולא למלוח בזה בשר. מיהו אם בדיעבד כבר מלח בשר בזה מותר אפילו בכלי חרס ואפילו אם הכלים מגולים, דלא גרע מריחא דמותר בדיעבד⁵¹.

מותר לכתחילה⁵² ליתן כד של בשר אצל כד של חלב אפילו אם שניהם מגולים משום שנזהרים שלא יפלו מזה לזה. וגם לא שייך החשש של דשואב אחד מהשני דדוקא מלח שואב. י"א שגם בזה יש להחמיר לכתחילה אם שניהם מגולים⁵³.

בזמנינו צריך להזהר כשמניח מאכל במקרר שלא ישפך מאכל חלבי על הבשרי וכן להיפך.

ב. קישות גריר לבי פסקיה ואכיל קילחי דליפתא שרי דסילקא אסירי ואי פתך בהו דליפתא שפיר דמי

⁵¹ לשיטת הרמב"ם והר"ח אפילו בדיעבד יש להסיר כי המלח שאיב. כן מפורש בזב"צ (סקמ"ד) ובכנה"ג (הגה"ט ס"ק ט) בשם האו"ה (כלל מ ס"ק טז). והזב"צ (ס"ק מ"ג) כתב דמ"מ בעבר ומלח בו בשר שרי גם להרמב"ם. דמה שכתבנו לשיטת הרמב"ם והר"ח אפילו בדיעבד יש להסיר הוא רק לגבי הא דיש איסור למלוח בו, אבל אם כבר מלח בו, הבשר לא נאסר בכך. והטעם דלא גרע מריחא. וכ"כ הכף החיים (ס"ק ס"ד). והפר"ת (סק"ז) חולק וסובר דבדיעבד לכ"ע מותר אפילו בכלי חרס לשיטת הרמב"ם.

⁵² שו"ע ונו"כ שם ו

⁵³ היר יחודה (פי' הקצר ס"ק מ"ד) כתב דדין זה של הרמ"א הוא אפילו לזמן קצר דאסור לכתחילה. נהגו העולם לייחד מקום מיוחד לכלים ולמאכלי חלב וכן לבשר והד"ת כתב דהוא מנהג ותיקין. ואפילו שמשתמשים בחלב ובבשר רק בצונן.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

חתך קישואים⁵⁴ או כל דבר שיש בו לחות⁵⁵, בסכין של בשר, מותר לאכלם בחלב בגרידה בלבד, שיגרוד ממקום החתך והוא פחות מקליפה⁵⁶. ואם חתך בו לפת⁵⁷, אפילו גרידה אינו צריך, אלא הדחה בעלמא.

ולא עוד אלא אפילו צנון שחתך אחר הלפת, שרי בהדחה כמו הלפת⁵⁸, לפי שטעם הלפת משונה ומבטל טעם הנפלט מהסכין.

ודוקא לפת⁵⁹, שטעמו משונה, אבל ירק או לחם ושאר דברים, לא⁶⁰.

ואפילו בלפת אין להתיר לחתוך צנון רק פעם אחת, אבל לא הרבה פעמים, אם לא שחתך כל פעם לפת בין חתיכת צנון לצנון. אולם יש חוששים שאין לחתוך לכתחילה לפת כדי לחתוך הצנון⁶¹.

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם ה

⁵⁵ הר"ף (חולין פ' ח' דף מא.) כתב דלאו דוקא קישואים, אלא ה"ה אבטיח או דבר אחר שיש בו לחות. וכ"כ הר"ן (שם) והרשב"א (ת"ה הקצר בית ד' ש"א דף ג:) והמרדכי (פ"ח סימן תשי"ב).

⁵⁶ הש"ך (ס"ק כ"א) וז"ל והוא פחות מקליפה שהקליפה צריך שתהא נסה קצת כדי שתוכל להנצל כולו כאחד משא"כ בגרידה ר"ן. מיהו בגרידה סגי אע"פ שסתם סכין שמנוניתו קרוש על פניו דמדינא הוי סגי בהדחה כמו בלפת כיון דצנון בצונן הוא אלא שמתוך לחותה א"א להדיח אותה דאדרבה ע"י ההדחה נסרך בהם יותר ולכך סגי בגרידה וכמ"ש הר"ן ובת"ח שם ד"י מביא טעם אחר ע"ש האו"ה ע"ש.

⁵⁷ הש"ך (ס"ק כ"ב) כתב וז"ל הוא שקורין בל"א ריב"ן וכן הוא במהרי"ל ריש דיני או"ה. והחכ"א (כלל מ"ט סעיף ל') כתב דגם "מעריץ" דהיינו גזר ושאר לפתות דינם כלפת. והפ"ת (ס"ק ד') כתב וז"ל... וכתב בתשובת מקום שמואל (סימן צ' ע"ד) הלפת שקורין בוריק"ש ובל"א רויטי ריב"ן... אבל הערוך השולחן (סעיף כ"א) כתב דסלק הוא בכלל קישואים דיש בו לחות ובעינן גרידה.

⁵⁸ הרא"ש (חולין פ"ח סימן ל"א) כתב דלא מעכב בדיעבד אם אין לו מים. וכ"כ הרשב"א (ת"ה הארוך בית ד' שער א' דף ד'). הטור כתב שצריך הדחה. אבל הספר התרומה (סימן ס') והסמ"ג (לאוין קמ"א) והשערי דורא (סימן ס"א) לא הזכירו כלל שצריך הדחה. וכן כתב הר"ן (חולין פ"ח דף מא) בהדיא שלא צריך הדחה. וכתב שם דכן מטין דברי רש"י ולפיכך כתב היד יהודה (פ"י הארוך ס"ק ל"ה וקצר ס"ק ל"ו) דאם אין מים אין לאסור בדיעבד וזאת אפילו בסכין שיש בו שמנונית.

⁵⁹ רמ"א שם

⁶⁰ ועיין יד יהודה (פ"י הקצר ס"ק ל"ט ובארוך ס"ק ל"ח) ש אפילו פירות שהם מתוקים אסור לחתוך אח"כ צנון לאוכלו עם חלב. והפמ"ג (שפ"ד ס"ק כ"ב) כתב בשם בלח"י (ס"ק כ"ו) בשם ישמח ישראל (אות ב' ד"ה בכל) דלאו דוקא לפת אלא כל דבר מתוק, דינו כלפת. והיד יהודה (פ"י הארוך ס"ק ל"ט) כתב שכן נראה ברש"י שמפורש ברש"י (חולין דף צט: ד"ה בראשי לפתות וברך קי"ב ד"ה לפת) דכל דבר מתוק דינו כלפת.

⁶¹ הש"ך (ס"ק כ"ג) וז"ל: לכאורה משמע מלשון זה דלכתחלה אסור לחתוך בו צנון לאכלו עם בשר אע"פ שכבר חתך בו לפת וכדכתב בת"ח שם בשם או"ה. בכלל ס"א דין י' בשם או"ה (כלל ל"ח דין ג'). אבל מהרש"ל באו"ש ובספרו שם חולק על האו"ה ומתיר אפילו לכתחלה והכי משמע מל' ב"י שכתב על הרשב"א דלא מתיר כשחתך לפת אלא לסילקא וז"ל אבל ש"ד וסה"ת ורבינו מתירין בהדיא לחתוך אפילו צנון עכ"ל.

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

סבין מקונח שאין עליו שום שמנונית, ו"א⁶² שמספיק הדחה כדי לאוכלו בחלב דהרי אין כאן שמנונית. ואין חום או חריפות כדי להפליט הבלוע. ואפילו בסבין בן יומא מותר בכה"ג.

וי"א⁶³ שקישות חריף קצת וגם בסבין מקונח אם הסבין היה בן יומו צריך גרידה.

ג. מליח הרי הוא כרותח הני מילי היכא דאינו נאכל מחמת מלח

כבר התבאר במסכת פסחים דף עו. ולעיל דף צו: ודף קיא: שמליח הרי הוא כרותח. ולכן אם נמלח⁶⁴ הבשר להוציאו מדמו⁶⁵ להכשירו לבישול, בתוך שיעור מליחה נחשב הבשר כרותח שהדם והמלח רותחים, ואם נגע בגבינה או במריפה נאסר כדי קליפה. אבל אחרי שיעור מליחה תש כוחו של המלח וכבר אינו רותח⁶⁶. ודעת הרמ"א להתיר רק בהפסד מרובה וסעודת מצוה.

אבל אם חזרו ומלחוהו או מליחת דבר אחר שאינו להוציא דמו, דעת המחבר שאינו נחשב מליח אלא אחרי שהבשר שהה שיעור מליחה דהיינו שיעור מיל – 18 דקות, ונחשב כרותח אפילו כמה ימים עד שידיחוהו או עד שיתייבש לגמרי. אולם אם הבשר נמלח הרבה כדי לשאתו בדרך או להצניע לזמן ארוך, אפילו אחרי שהדיחו היטב נחשב כרותח. ורק בשרוהו במים, עד שאין בו טעם מלח, לא הוי כרותח.

ודעת הרמ"א שגם בחזרו ומלחוהו, הבשר והציר רותחים מיד. ובתוך שיעור מליחה דינם שווה שבין במליחה ראשונה להוציא דמו ובין בשניה הוי כרותח.

⁶² הכף החיים (ס"ק נ"ט) בשם בת דוד (יו"ד דף יח:) וכן סוברים והיד יהודה (פי' הארוך ס"ק ל"ד וקצר ס"ק ל"ה) והזב"צ (ס"ק מ')

⁶³ הפמ"ג (שפ"ד ס"ק כ"א) כתב בשם תו"ח (כלל ס"א דין ט') ובשם או"ה (כלל ל"ח דין י"ב)

⁶⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד צ"א ה

⁶⁵ ש"ך ס"ק יא

⁶⁶ אלא דלכתחילה גם המחבר חושש לכתחילה שיטות שאחרי שיעור מליחה נמשך כח המלח להרתית אפילו במליחה ראשונה אבל בדיעבד מותר.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דעת המחבר שאינו נחשב מליח אלא אם נמלח הבשר במלח הרבה עד שאינו נאכל מחמת מילחו. לפיכך לדעת המחבר אם נמלח הבשר קצת או שנמלח הרבה אלא שלא עבר עדיין זמן מליחה, לא הוי רותח וסני בהדחה היטב. ולדעת הרמ"א אפילו בנמלח מעט כגון מליחת צלי ונרגש טעם המלח היטב⁶⁷, הר"ז אוסר עד ששים דאין אנו בקיאים והוי כרותח. אבל בהפסד מרובה אין להחמיר.

בדבר שמן מליחה מבליעה בכולו וצריך ששים נגד האיסור ומכיון שאין אנו בקיאים בין כחוש לשמן, יש לאסור בכל מליחה עד ששים⁶⁸.

אם ההיתר מלוח והאיסור תפל, אין מלח הייתר מוציא טעם האיסור ומבליעו בו, ולפיכך לדעת המחבר מותר בהדחה. והרמ"א מצריך קליפה ומתיר בהדחה בהפסד מרובה.

וכל זה דוקא אם האיסור יבש או לח קצת, אבל איסור צלול, למחבר צריך ההיתר קליפה (בכחוש) ולרמ"א אסור עד ששים.

אם בשר כשר היה מלוח ויבש לגמרי ונפל לחלב או לאיסור צלול, אינו בולע, דביבש לגמרי הוי כלא נמלח כלל ורק צריך להדיחו היטב. אבל אם הצלול מלוח נאסר היבש והש"ך מתיר גם היבש.

אם האיסור וההיתר יבשים לגמרי אפילו מלוחים ונגעו זה בזה, סגי בהדחה.

ד. והני מילי חי אבל צלי בעי קליפה ואי אית ביה פילי כוליה אסור ואי מתבלי בתבלין כוליה אסור

עוד התבאר בפסחים שם שבשר צלי או מבושל רותח שנפל לחלב או לאיסור צלול והבשר או החלב מלוח בכמות שראויים לאכילה⁶⁹, אם הבשר

⁶⁷ יד יהודה (ס"ק ב')

⁶⁸ רמ"א יו"ד קה ט ועיין בכף החיים (סימן צ"א ס"ק מ"ד, ובסימן ק"ה ס"ק קי"א) שכתב בשם הזב"צ (שם ס"ק ס"ט) דגם הספרדים אינם בקיאים בזמנינו ויש להחמיר במליח בששים אפילו בכחוש כדעת הרמ"א. ומטעם זה אין גם נ"מ בין עילאה לתתאה במליח כיון שלענין דבר שמן אנו סוברים להחמיר בכל מקרה וכיון שאין אנו בקיאים. נהנינן תמיד בששים.

⁶⁹ בראשונים ג' שיטות הרשב"א (ת"ה הארוך בית ד' שער א' דף ג:) הראב"ד (הובא ברשב"א שם) וגם הר"ן (חולין פ"ח דף מא:) שבצונן בין בצלי ובין מתובל ובין בבקעים סני בהדחה. ברותח צלי בלא מתובל ובלא בקעים בעינן קליפה. ברותח ויש בקעים אסור כולו. ברותח וגם מתובל אסור כולו. והתוס' (חולין צו: ד"ה עד שמגיע לגיד) והרא"ש (חולין פ"ח סימן ל"ג) והאור זרוע (הלכות בב"ח סימן תס"ט) והסמ"ג (לאוין קל"ז קל"ח)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

חלק שאין בו חריצים או בקעים, לדעת המחבר צריך קליפה ולדעת האו"ה צריך נטילה. והט"ז סובר דאם יש קצת מלח אסור בכולו לדעת הרמ"א. אבל באין מלח כלל, לכו"ע סגי בקליפה או נטילה.

ואם הבשר מתובל או שיש בבשר בקעים ונרגש בבשר חריפות התבלין הכל נאסר.

יש מחלוקת בין הפוסקים באיזה כמות של תבלין נאסר כל הבשר. יש שאוסרים רק בכמות שאינו נאכל לבד מחמת תיבולו⁷⁰ דבכה"ג מקרי מתובל ונאסר כולו, אבל בלא זה נאסר רק כדי קליפה. ויש שסוברים⁷¹ דסגי בזה שנרגש בטעם התבלין כדי לאסור כולו. ובהפסד מרובה כתבו הפוסקים שיש להקל ע"י נטילה ולפחות קליפה.

יש מחלוקת בפוסקים אם מלוח הוא כמתובל. וגם כאן כתבו הפוסקים דבמקום הפסד מרובה יש להתייר דמלוח לא הוא כמתובל וסגי בקליפה אם הדבר כחוש.

בשר חי וצונן אפילו מתובל או שיש בו בקעים שנפל בחלב צונן, בין לדעת המחבר ובין לדעת הרמ"א סגי בהדחה היטב. והחכ"א מחמיר גם בזה כדעת הסה"ת דאם אין ששים יש לאסור.

אם הבשר היה מבושל או צלי וגם מתובל או שיש בו בקעים אלא שהכל צונן בין הבשר ובין החלב דעת המחבר דסגי בהדחה. אבל הרמ"א אוסר הכל ומתיר כדעת המחבר רק בהפסד מרובה. והכף החיים כתב דגם הספרדים צריכים להחמיר כהרמ"א בדין זה. והש"ך אוסר אפילו בהפסד מרובה באופן שהבשר היה מבושל או צלי וגם מתובל או שיש בו בקעים ואפילו הכל צונן הכל אסור.

ה. רבא אכיל ליה וקרי ליה חמר בשר

והמרדכי (חולין פ"ח סימן תשנ"ח) וכן בסמ"ק (סימן ר"ה) והמהר"ם מרוטנברג (יו"ד סימן ע"א) והכל בו (סימן ק"ו) והאו"ה (כלל ל' דין י"ב) והתו"ח (כלל כ"ב דין ד' ה') סוברים בבשר חי וצונן א"צ אלא הדחה בכל ענין. בבשר צלי צונן וחלק בעיני קליפה. בבשר צלי צונן שיש בו בקעים או מתובל נאסר כולו. ברותח צלי בלא מתובל ובלא בקעים בעיני קליפה. ספר התרומה והטור ושערי דורא (סימן כ"ב) ומהרי"ל (איסור והיתר הלכות בב"ה) בצלי צונן בעי קליפה. בבקעים חי ואפילו צונן הכל נאסר. מתובל חי ואפילו צונן הכל נאסר. המחבר כרשב"א והרמ"א כתוס' ודעימיה

⁷⁰ הכנה"ג (בהגהות ב"י ס"ק מ"ב) בשם דמשק אליעזר וכן כתבו הבית לחם יהודה (ס"ק כ') והחו"ד (חידושים ס"ק כ', ביאורים ס"ק ט"ו) והז"צ (ס"ק נ"ו) והכף החיים (ס"ק ס"ד).
⁷¹ ד"ת (ס"ק ע"ט) בשם היד יהודה (פירוש הקצר ס"ק מ"ג)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

צלי שלא נמלח⁷² וחתכו על גבי ככר לחם, אף על פי שיש בככר מראה אודם, מותר, אם נצלה עד כדי שהוא ראוי לאכילה לרוב בני אדם, דהיינו⁷³ חצי צלייתו⁷⁴. וה"ה שהמוהל בלא ככר נמי שרי.

ו. אין מניחין כלי תחת בשר עד שיכלה כל מראה אדמומית שבו מנא ידעינן משתעלה תימרתו

בשר שצוליו⁷⁵ בלא מליחה, אין נותנין כלי תחתיו לקבל שמנונית הנוטף ממנו, עד שיצלה עד שיהא ראוי לאכילה על ידי צליה זו. ואם נצלה עד שהא ראוי לאכילה מותר ליתן כלי תחתיו אפילו בלא נתינת מלח בכלי⁷⁶.

דף קיב:

ז. שאינו מנוקב אפי' עופות ועופות

⁷² שו"ע ונו"כ עו ה

⁷³ רמ"א שם

⁷⁴ לפי הטור והב"ח והש"ך יד אחרי חצי צליה, הציר שנפלט לא חשיב דם אלא מוהל בעלמא ומותר לבשלו. לשיטת הר"ן אחרי שנצלה כמאכל בן דרוסאי מותר לבשלו לדעת הרמב"ם (הלכות שבת פ"ט הלכה ה') שכתב דמאכל בן דרוסאי הוא חצי צליה, יוצא שאין מחלוקת בין הר"ן והטור אבל לדעת רש"י (שבת דף כ.) שכתב דמאכל בן דרוסאי הוא שליש בישול, יוצא דהר"ן מיקל דאחרי שליש צליה כבר מותר לבשל בקדירה. ומה שנפלט לא הוא דם אלא מוהל. לדעת הרשב"א (חולין דף ק"ב ע"א, ד"ה א"ר נחמן) מותר לבשלו רק אחרי שהוא ראוי לאכילה לרוב בני אדם. והרש"ל מחמיר כהרשב"א על סמך מה שכתב בהגהות אשר"י (חולין פ"ח סימן ל"ו) בשם האור זרוע (חלק א' סימן ת"ע, תע"א) דצריך לצלותו כל צרכו. והשערי דורא (סימן ס"ט, ס"ק ט) מחמיר דצריך צליה עד שנתייבש מבהוץ. וכ"כ הבית לחם יהודה (סימן ע"ו ס"ק י') דאין אנו בקיאים בשיעור חצי צלייתו.

⁷⁵ שו"ע ונו"כ שם ו

⁷⁶ ש"ך כה וכן מבואר להדיא ברשב"א בת"ה וזהו דעת המחבר והיינו שכיון שנצלה שיעור הראוי לאכילה דהיינו חצי צלייתו וכמ"ש הר"ב ס"ב וס"ה, כבר זכרנו דמו ומה שזכרנו א"כ אינו אלא מוהל בעלמא אבל המהרש"ל (בביאורו לסמ"ג, ל"ת סימן קל"ז) כתב דדוקא כשנמלח במליחה לבישול מותר להניח כלי לקבל השמנונית, אבל אם לא נמלח מתחילה אסור, גזירה סוף צליה אטו תחילה צליה. וכן כתב היר יהודה (פי' הקצר ס"ק ל'). והשולחן גבוה (ס"ק כ"ד) כתב דאין נוהגין ליתן כלי תחת הצלי אפילו אחר שנצלה כל צרכו ואין לשנות. וכן כתבו הזב"צ (ס"ק כ"ח), והמשמרת שלום (מש"ז ס"ק י"א ד"ה בא"ד ס"ק ב'), והד"ת (ס"ק מ"ט), והכף החיים (ס"ק כ"א)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ח. בכלי מנוקב ודגים משום דרפו קרמייהו קדמי ופלטי ועופות קמיטי בתר דניחי דגים פליטי עופות והדר בלעי מיניה

בשר עם דגים⁷⁷, אפילו בשר עופות עם דגים, אסור למלוך להוציא הדם מן הבשר לפי שהדגים פולטים כל צירן קודם שיפלוט עוף את דמו. ואם עבר ומלחן⁷⁸ יחד, העופות מותרין⁷⁹ אבל הדגים צריך ליטול מהם כדי קליפה⁸⁰. ואם לא ניטלו קשקשיהם כשנמלחו, מותרים. ויש אוסרין⁸¹ כל הדגים אם אינן ס' נגד העופות, דאנו משערין במליחה בס'⁸², והכי נהוג.

ודוקא שאין בהם קשקשים⁸³, דרפו קרמייהו ופלטי מיד אבל אי אית בהו קשקשים, מותרים, דאינן פולטים מיד ולא בלעי מן העופות, דאידי דמרידי לפלוט לא בלעי, מידי דהוי אשני חתיכות שנמלחו יחד.

ט. אימלח ליה בשר שחוטה בהדי בשר טרפה ... הטמאים לאסור צירן ורוטבן וקיפה שלהן

⁷⁷ שו"ע ונו"כ ע א

⁷⁸ והמליחה דמיירי כאן, לפי המחבר הוא מליחה ממש דהיינו להכשיר ולבשלו בקדירה, אבל להרמ"א אפילו מליחה לצלי כבר אוסר כמבואר בסימן ס"ט סעיף י"ח ובסימן צ"א סעיף ה'.

⁷⁹ וכל הנידון בין למחבר ובין לרמ"א הוא דוקא מצד איסור דם אבל לגבי הסכנה לאכול בשר ודגים ביחד (שו"ע סימן קמ"ז, סעיף ב') כתב התורת חטאת (סימן ט"ז) וכן הביא הבאר היטב (ס"ק ג) דאין סכנה במליחה ורק בבישול. והמעדני השולחן (סימן ע', ס"ק ט"ו) כתב על פי המנח"י (כלל ב' ס"ק כ"ז), והפמ"ג (שפ"ד, ס"ק ט"ז), דיש ספק אם בכבוש (דג ובשר ביחד) יש סכנה. וכל זה בכבישה מעל"ע אבל בכבישה בשיעור כדי שיתן על האש וירתיה כתב היר יהודה (פ' הקצר, ס"ק י"ח) דאין להחמיר כלל.

⁸⁰ וכן פסקו הפר"ח (ס"ק י"א), והו"צ (ס"ק ט') והכף החיים (ס"ק י"א ב'), וזאת על סמך דברי הרשב"א (ת"ה ארוך בית ד' שער א' דף ב:) דמלח לא אוסר יותר מכדי קליפה.

⁸¹ רמ"א שם

⁸² דאין אנו בקיאים בין בשר שמן לבחוש. ובשמן סובר הרמ"א דבעינן ששים נגד האיסור, משום שע"י השומן האיסור מפעפע ולא סגי בקליפה, אלא בענין ששים נגד כל האיסור. ברם גם לרמ"א אם מלחו הדגים עם איסור דודאי לא שייך בו שמנונית, כגון סוכר או מצה, מודה דאינו אוסר אלא כדי קליפה והוא לכו"ע.

⁸³ רמ"א שם הש"ך (סק"ה) כתב וז"ל לפי שהקשקשין הם במקום קליפה וכן מוכח בטור ע"ש. וגם הר"ב נראה פשוט דמודה שהקשקשין הם במקום קליפה כו' אלא דהוצרך לטעם דרפו קרמייהו למאי דאסרין הדגים בס'...

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

בשר שחוטטה⁸⁴ שמלחו עם בשר טריפה, או שהטריפה מלוחה והכשירה תפלה והם נוגעים זה בזה, אסור כדי קליפה. שאע"פ שאינו בולע מדם הטריפה, בולעת מצירה⁸⁵.

⁸⁴ שו"ע ונו"כ ע ג

⁸⁵ כמב' דציר של בשר נבלה או טריפה הוי איסור דאורייתא. וכן כתב הב"י (סימן ע) וז"ל הא דציר דגים טמאים אסור, משמע בפרק ג"ה (צמ:): דאינו אלא מדרבנן אבל ציר שרצים ונבלה, משמע בכמה דוכתי (בכורות ו: חולין קיב: קכ). דהוי דאורייתא, ולפיכך כתב המרדכי בפרק כל הבשר (סי' תשיז) דבשר שחוטטה ספק אם נמלחה עם נבלה, ספק דאורייתא לחומרא. אבל דגים ספק אם נמלחו עם טמאים ספיקא דרבנן לקולא. וכ"כ הרא"ש בס"פ אין מעמידין (סי' מב). וגם הט"ז (ס"ק ט') כתב וז"ל בשערי דורא (שער י' סי' כ') כתב ואי איכא ספיקא אם נמלח בשר שחוטטה בהדי בשר נבילה הוי ספק דאורייתא לחומרא עכ"ל. אבל ציר דגים טמאים הוי איסור דרבנן. וכן כתב הש"ך (ס"ק י"ח) וז"ל ... מ"מ בולע מציר שהיא נוח ליבלע, דדוקא גבי דם אמרינן אידי דטריד למיפלט לא בלע אבל לא בשאר איסורים, וציר נבילה וטריפה ושרצים הוא מדאורייתא, משא"כ ציר דגים טמאים דהוי מדרבנן ... ונ"מ לענין ספיקא: וכן המהריק"ש (בהגהותיו סימן ע', ס"ק ט"ז) והפר"ח (ס"ק י"ח), והחוו"ד (ס"ק י'), והשולחן גבוה (ס"ק א') כולם סוברים דציר דגים טמאים הוי איסור דרבנן.

6. והרמ"א וגם הוב"צ (סימן פ"ג, כ"ט וסימן ע' אות כ') כתבו דיש לחלק בין ציר דגים טמאים כחוששים דהוי איסור דרבנן, לשמנים דהוי איסור דאורייתא. והנ"מ היא בספק אם אזלינן לקולא או לחומרא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

